

SLOVO NA ÚVOD

Štatistická ročenka Prehľad činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2008 podáva podrobný pohľad na činnosť verejných knižníc v danom roku vo všetkých základných oblastiach, ktoré sú sledované v ročných výkazoch o knižnici KULT (MK SR) 10 – 01. V jednotlivých častiach sa venuje sieti verejných knižníc v Bratislave a ich najdôležitejším zmenám v danom roku, knižničnému fondu, výpožičným službám, čitateľom - používateľom, organizovaniu podujatí, informačným technológiám aj zamestnancom a hospodáreniu. V závere ročenky sú uvedené plné názvy knižníc, mená štatutárnych zástupcov aj mená zostavovateľov ročných výkazov. Štatistický prehľad v tabuľkách poskytuje podrobný číselný pohľad na činnosť knižníc.

Bratislavské verejné knižnice súvisle poskytujú služby všetkým vekovým kategóriám používateľov, sú vzdelávacími, kultúrnymi aj informačnými inštitúciami, ktoré čoraz viac smerujú k typu komunitných a spoločenských knižníc, ktoré sú tu pre všetkých, ktorí v našom meste bývajú, pracujú alebo ho len navštevujú.

Štatistická ročenka bola zostavená na základe vyplnených Ročných výkazov o knižnici za rok 2008 a slovných komentárov z knižníc. Všetky finančné čiastky sú v komentári uvádzané v slovenských korunách. Duálne zobrazenie financií v slovenských korunách a eurách obsahujú výkazy jednotlivých knižníc v on-line systéme Ministerstva kultúry SR a sumáre podľa typov knižníc, ktoré sú zverejnené na www.mestskakniznica.sk v sekcii Verejné knižnice v Bratislave.

S poďakovaním našim verejným knižniciam za dobrú spoluprácu v roku 2008 užitočné listovanie ročenkou praje všetkým zostavovateľka.

1. SIETĚ BRATISLAVSKÝCH VEREJNÝCH KNIŽNIC V ROKU 2008

V roku 2008 tvorilo sieť verejných knižníc v Bratislave 18 knižníc a ich 22 pobočiek.

Z osemnástich knižníc poskytovalo internetové služby pre verejnosť 9 knižníc.

V štatistickom systéme Ministerstva kultúry Slovenskej republiky sú bratislavské verejné knižnice členené nasledovne:

REGIONÁLNA KNIŽNICA

Mestská knižnica v Bratislave (ďalej Mestská knižnica) je riadená Magistrátom hlavného mesta SR Bratislavy a v štatistickom systéme je evidovaná ako **regionálna knižnica** so službami pre obyvateľov celého hlavného mesta.

Mestská knižnica má štyri špecializované pracoviská: Úsek krásnej a cudzojazyčnej literatúry na Laurinskej ul. 5, Úsek odbornej literatúry s Oddelením pre nevidiacich a slabozrakých na Klariskej ul. 16, Úsek literatúry pre deti a mládež na Kapucínskej ul. 3 a Úsek hudobnej a umenovednej literatúry na Kapucínskej ul. 1.

MESTSKÉ KNIŽNICE

Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava - Nové Mesto a Miestna knižnica Petržalka s právnym subjektom sú priamo riadené miestnymi úradmi mestských častí Bratislavy. Výnimku tvorí Odbor knižnično – informačných služieb – pôvodne Miestna knižnica Dúbravka, ktorá pri ponechaní funkciíestskej knižnice pre mestskú časť Dúbravka, podlieha priamemu riadeniu Domu kultúry v Dúbravke. Svojou činnosťou komplexne pokrývajú okresy Bratislava 1, Bratislava 2, Bratislava 3, Bratislava 4, Bratislava 5 a sú evidované ako **mestské knižnice**.

Staromestská knižnica so sídlom na Blumentálskej ul. 10/a má štyri pobočky: Karadžičova 1, Panenská 1, Záhrebská 8, Západný rad 5.

Knižnica Ružinov so sídlom na Tomášikovej ul. 25 má štyri pobočky: Bachova 7, Miletičova 47, Na úvrati 52, Zimná 1.

Knižnica Bratislava - Nové Mesto so sídlom na Pionierskej ul. 12 má tri pobočky: Kutuzovova 15/a, Stromová 18, Jeséniova 51.

Miestna knižnica Petržalka so sídlom na Kutlíkovej ul. 17 má desať pobočiek: Ambroseho 4, Furdekova 1, Haanova 37, Lietavská 14, Lietavská 16, Rovniankova 3, Vavilovova 24, Vavilovova 26, Vyšehradská 27, Vyšehradská 29.

OBEČNÉ KNIŽNICE S PROFESIONÁLNYMI ZAMESTNANCAMI

Miestne knižnice bez právneho subjektu podliehajúce riadeniu oddelení kultúry príslušných miestnych úradov, pokrývajú svojou činnosťou mestské časti Vrakuňa, Podunajské Biskupice, Rača, Vajnory, Karlova Ves, Lamač a Devínska Nová Ves. Sú evidované ako **obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami**.

Miestna knižnica Podunajské Biskupice so sídlom na Latorickej 4 má jednu pobočku Biskupickej ul. č. 1.

OBECNÉ KNIŽNICE S NEPROFESIONÁLNYMI ZAMESTNANCAMI

Miestne knižnice bez právneho subjektu podliehajúce riadeniu oddelení kultúry príslušných miestnych úradov so zamestnancami pracujúcimi v knižnici na menší ako polovičný pracovný úväzok pokrývajú svojou činnosťou mestské časti Devín, Záhorská Bystrica, Jarovce, Rusovce a Čunovo. Sú evidované ako **obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami**.

Zmeny v knižniciach a ich činnosti

- Mestská časť Bratislava – Rača ukončila činnosť pobočky **Miestnej knižnice Rača** v Krasňanoch na Cyprichovej 6 – 8. Jej priestory ponúkla na prenájom inému subjektu (údajne za predpokladu, že v nich aj naďalej bude fungovať knižnica).
- **Miestna knižnica Vrakuňa** ukončila v roku 2008 spoluprácu pri akvizícii a katalogizácii s Knižnicou Ružinov, prešla na samostatné automatizované spracovávanie fondu v knižnično – informačnom systéme Clavius. Knižnica zaznamenala aj personálnu zmenu - k 28. 2. 2008 ukončila pracovný pomer Jarmila Feketeová a od 1. 4. 2008 nastúpila do knižnice Alena Stanová.
- **Miestna knižnica Záhorská Bystrica** pozastavila činnosť v roku 2007 z dôvodu rekonštrukcie budovy, v ktorej sa nachádzala. V štatistickom systéme Ministerstva kultúry SR je odvtedy uvedená ako stagnujúca knižnica. Rekonštrukcia budovy je v súčasnosti ukončená, teraz však slúži na vykonávanie obradov a spoločenských akcií. Vybudovanie knižnice sa plánuje v budove bývalého miestneho úradu. Podľa odhadov by knižnica mohla začať poskytovať služby v auguste 2009 (podľa článku Pribudne knižnica aj detské ihrisko. In: Metropola: Lamač – Záhorská Bystrica. – Roč. II, č. 1/2009, s. 20.) .
- **Miestna knižnica Čunovo** zaznamenala personálnu zmenu: k 30. 6. 2008 ukončila pracovný pomer v knižnici Jarmila Kováčová a od 1. 9. 2008 do knižnice nastúpila Elena Klučková.

Prevádzkovanie letných čítární

Mestská knižnica prevádzkovala v období od 12. mája do 19. septembra 2008 letnú čítareň U červeného raka na Michalskej ulici č. 26.

Staromestská knižnica prevádzkovala v období od 2. júna do 31. augusta 2008 letnú čítareň v Medickej záhrade.

Miestna knižnica Podunajské Biskupice prevádzkovala letnú čítareň na terase knižnice na Latorickej ulici č. 4.

Miestna knižnica Devínska Nová Ves prevádzkovala od 16. júna do 31. júla 2008 letnú čítareň na nádvorí knižnice Istrijská ulica č. 6.

Estetizácia knižníc

Mestská knižnica v Bratislave vymaľovala časť priestorov (prízemie a suterén) Úseku literatúry pre deti a mládež na Kapucínskej 3, nakúpila nový nábytok, stoly a stoličky pre mladých čitateľov, v študovni odbornej literatúry pre deti vytvorila internetový kútik s novými počítačmi i nábytkom. Vymaľovala aj priestory vrátnice na Klariskej 16 a priebežne pokračovala v rekonštrukcii spoločenskej miestnosti na Klariskej 16, ktorá je vzhľadom na vysoké finančné náklady zdĺhavá.

Staromestská knižnica realizovala výstavbu dreveného altánku v letnej čítárni v Medickej záhrade. V knižnici na Blumentálskej 10/a zabezpečila výmenu balkónových dverí a okna, úpravu terasy a zelene za budovou.

Knižnica Bratislava – Nové Mesto vykonala generálnu opravu strechy a estetizáciu spoločenskej miestnosti (výmena podlahoviny a stoličiek) Centrálnej knižnice na Pionierskej 12, realizovala výmenu okien v pobočke na Kutuzovovej 15/a.

Metodická činnosť a spolupráca verejných knižníc

Výkonom metodickej činnosti pre verejné knižnice v Bratislave je v zmysle svojej zriaďovacej listiny poverená Mestská knižnica v Bratislave.

V roku 2008 sa prejavila aktívna spolupráca verejných knižníc v Bratislave v troch dominantných oblastiach:

Odborné aktivity Mestskej knižnice pre zamestnancov verejných knižníc v Bratislave

- Začiatkom roka 2008 sa uskutočnil metodický seminár k vyplňaniu štatistických výkazov o knižnici KULT (MK SR) 10-01 za rok 2007.
- V spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine sa konal pracovný seminár Rešeršovanie v OPAC SNK. Seminár bol zameraný na orientovanie sa na stránkach www.snk.sk a www.kis3g.sk, ako aj na prácu so súborným katalógom Slovenskej národnej knižnice, rešeršovanie a rôzne možnosti vyhľadávania záznamov.
- V spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov v Bratislave a Pracovnou skupinou pre informačné technológie pri OKS SR SNK v Martine sa pripravil seminár "Tvorba webových stránok knižníc" o prístupnosti webových stránok knižníc spojený s praktickými ukážkami. Seminár bol určený zamestnancom knižníc, ktorí sú poverení starostlivosťou o webové sídlo knižnice.

Spoločné aktivity vo vzťahu k deťom a mládeži

- Zo zástupcov Mestskej knižnice, Staromestskej knižnice, Knižnice Ružinov, Knižnice Bratislava – Nové Mesto a Miestnej knižnice Petržalka sa vytvorila pracovná skupina pre realizovanie prieskumu čítania u detí a mládeže. Ďalším dôležitým členom pracovnej skupiny bola Malokarpatská knižnica v Pezinku - vykonanie prieskumu čítania u žiakov základných a stredných škôl sa naplánovalo v celom Bratislavskom kraji. Prieskum sa realizoval na základe úzkej spolupráce s Katedrou knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského a jej študentmi. Pre účely prieskumu členovia pracovnej skupiny vytypovali 88 škôl Bratislavského kraja, z toho 50 základných a 38 stredných. Prieskum sa realizoval v októbri a novembri 2008 v 39 školách s cieľom zistiť, prečo žiaci vo veku 13 - 17 rokov nečítajú, čo si myslia o knižniciach a ich službách, čo od knižníc očakávajú. Jeho vyhodnotenie v spolupráci s Kultúrnym observatóriom Národného osvetového centra sa uskutočnilo koncom roka 2008, náročné spracovanie výskumnej správy je naplánované v 1. štvrtroku 2009. Následne sa plánuje tlač výskumnej správy v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR a zverejnenie výsledkov prieskumu by malo prísť na rad v septembri 2009.
- Na základe diskusie k problematike oslovenia detí a mládeže v knižniciach bola vytvorená druhá pracovná skupina pre elektronické informačné zdroje zložená z ďalších zástupcov Mestskej knižnice, Staromestskej knižnice, Knižnice Ružinov, Knižnice Bratislava – Nové Mesto a Miestnej knižnice Petržalka. Skupina spolupracovala so zástupcami firmy Albertiny Icome Bratislava. Cieľom činnosti pracovnej skupiny bolo vypracovanie spoločného projektu so zameraním na elektronické informačné zdroje pre deti a mládež. Jeho realizácia bola však (najmä kvôli finančne náročnému prieskumu čítania) presunutá do roku 2009.

Spoločné podujatia

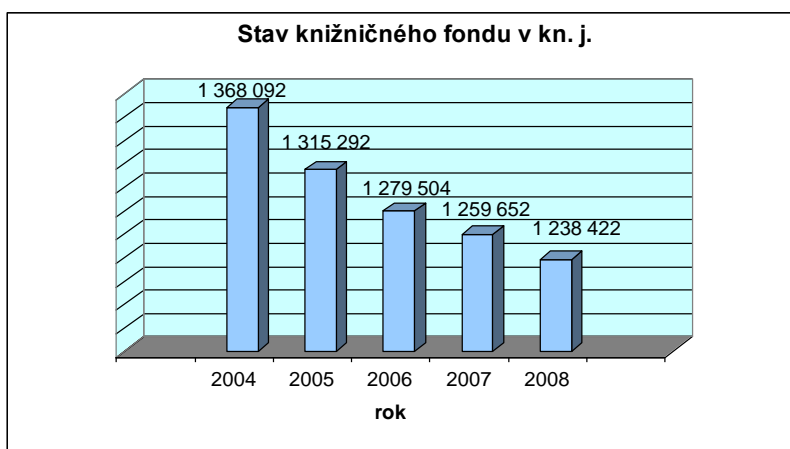
Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava – Nové Mesto a Miestna knižnica Petržalka pripravili spoločne dve nosné podujatia:

- v Týždni slovenských knižníc 2008: **2. ročník Jarného maratónu s knihou** venovaný 180. výročiu narodenia Pavla Dobšinského,
- v rámci Bratislavy pre všetkých 2008: **Bratislavskú burzu kníh** 26. 4. – 2. 5. 2008.

(Viac o podujatiach v časti 5. Ďalšie činnosti - Podujatia).

2. KNIŽNIČNÝ FOND

Stav knižničného fondu bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 – 2008 (v knižničných jednotkách - kn.j.)

Graf za roky 2004 – 2008 znázorňuje postupné znižovanie stavu knižničného fondu bratislavských verejných knižníc. Dopĺňovanie knižničného fondu nie je schopné vyrovnáť deficit vznikajúci v dôsledku vyradovania zastaranej a opotrebovanej literatúry, či rušenia knižničných pracovísk - v roku 2008 malo vplyv na pokles počtu knižničných jednotiek aj zatvorenie pobočky Miestnej knižnice Rača v Krasňanoch.

Knižničný fond v roku 2008

Knižničný fond bratislavských verejných knižníc v roku 2008 tvorilo **1 238 422** knižničných jednotiek, z toho bolo **1 169 769 kníh** (94,5%), **58 962 audiovizuálnych dokumentov** (4,8%), **527 elektronických a digitálnych dokumentov** (0,04%) a **9 164 iných špeciálnych dokumentov** (0,7%).

Tematické zloženie knižničného fondu

67,0% knižničného fondu tvorila krásna literatúra v počte 829 751 dokumentov a 33,0% odborná literatúra v počte 408 671 dokumentov.

Dochádzajúce periodiká

V roku 2008 do knižníc dochádzalo **638 titulov periodík** (z toho 158 zahraničných) v **1 171 exemplároch**. Počet titulov sa s ohľadnutím na rok 2007 znížil o 13, počet exemplárov sa zvýšil o 30 (vyšší počet titulov vykazuje najmä Mestská knižnica a Staromestská knižnica – prevádzkovanie letných čítární).

Ročný prírastok knižničného fondu

V roku 2008 predstavoval **celkový ročný prírastok** verejných knižníc v Bratislave **25 481 dokumentov**, z toho **21 455 bolo získaných kúpou, 4 021 darom a 5 bezodplatným prevodom**. V porovnaní s rokom 2007 je celkový ročný prírastok vyšší o 2 850 dokumentov. Knižnice získali kúpou o 2 620 dokumentov viac ako v roku 2007, darom o 268 viac. Bezodplatným prevodom získali o 38 dokumentov menej ako v roku 2007.

Najvyšší prírastok **kúpou** - až 6 105 dokumentov zaznamenala Miestna knižnica Petržalka, 3 534 dokumentov nakúpila Mestská knižnica, 3 163 dokumentov Staromestská knižnica, 3 016 dokumentov Knižnica Ružinov, 2 728 dokumentov Knižnica Bratislava - Nové Mesto. Prírastky kúpou v obecných knižniciach s profesionálnymi zamestnancami sa pohybovali v rozmedzí 85 až 810 dokumentov. Najnižšie prírastky kúpou v rozmedzí 13 až 38 dokumentov mali obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami, z nich najmenej nakúpila Miestna knižnica Devín (13 dokumentov).

Priemerná cena kupovanej knihy v roku 2008 sa v Mestskej knižnici pohybovala vo výške 245,-Sk, v Knižnici Ružinov 215,86 Sk, v Miestnej knižnici Lamač 187,36 Sk. Väčšina knižníc realizovala nákup buď vo veľkoskladoch alebo vo vydavateľstvách a kníhkupectvách, ktoré poskytovali výhodné zľavy a rabaty z maloobchodných cien kníh vo výške 28 až 30%.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Priemerná cena kupovanej knihy v Mestskej knižnici v Sk	299	262	258	294	245

Najvyšší prírastok darom získali Mestská knižnica (1 435 dokumentov) a Miestna knižnica Petržalka (913 dokumentov). V obecných knižniciach s profesionálnymi zamestnancami sa prírastok darom pohyboval v rozmedzí 5 až 169 dokumentov. Z obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami doplnila fond darom len Miestna knižnica Devín v počte 65 kníh.

Bezodplatným prevodom doplnila fond Miestna knižnica Petržalka v počte 5 dokumentov.

Z celkového ročného prírastku dokumentov pribudlo do fondu verejných knižníc v Bratislave 271 audiovizuálnych dokumentov (všetky v Mestskej knižnici) a 331 elektronických dokumentov (240 v Mestskej knižnici, 91 v Staromestskej knižnici).

Úbytok knižničného fondu

Úbytok knižničného fondu vo verejných knižniciach v roku 2008 predstavoval **46 711 dokumentov**, čo je o 4 228 viac ako v rovnakom období minulého roku.

Úbytok knižničného fondu tvorilo bežné vyradovanie opotrebovanej a zastaranej literatúry, ako aj vyradenie kníh zo zatvorenej pobočky Miestnej knižnice Rača v Krasňanoch. Najviac dokumentov vyradili Miestna knižnica Rača (19 220), Mestská knižnica (12 378), Knižnica Ružinov (5 934) a Miestna knižnica Petržalka (2 242).

Úbytok dokumentov nebol zaznamenaný v miestnych knižniciach Vrakuňa, Podunajské Biskupice, Vajnory, Lamač, Devín, Jarovce, Rusovce a Čunovo.

Knižničný fond vo voľnom výbere

Bratislavské verejné knižnice majú prevažnú väčšinu knižničného fondu priamo vo voľnom výbere, je prístupný na regáloch a čitatelia majú možnosť byť s ním v priamom kontakte. **Vo voľnom výbere** sa v roku 2008 nachádzalo **1 138 785 dokumentov**, čo je 92% celkového knižničného fondu.

Knižničný fond spracovaný automatizovane

Z celkového knižničného fondu v počte 1 238 422 dokumentov majú knižnice automatizovane spracovaných **943 614 dokumentov (76,2%)**, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku o 43 224 dokumentov viac.

Knižničný fond spracováva automatizovane 8 verejných knižníc:

- Staromestská knižnica a Miestna knižnica Vrakuňa majú automatizovane spracovaný celý knižničný fond.
- Miestna knižnica Petržalka má spracovaných takmer 100% knižničného fondu, Knižnica Ružinov 94%, Knižnica Bratislava - Nové Mesto 89%, Mestská knižnica 79%, Miestna knižnica Lamač 57% a Miestna knižnica Podunajské Biskupice 25%.

Prepočty:

Na 1 čitateľa verejných knižníc pripadalo z celého knižničného fondu 32,7 dokumentov.

Na 1 obyvateľa Bratislavy¹ pripadalo z celého knižničného fondu 2,9 dokumentov.

Obrat knižničného fondu bratislavských verejných knižníc v roku 2008

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
0,9	1,3	1,3	1,3	1,0	1,0	0,5	0,4	1,8

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
1,4	0,8	0,1	1,1	-	1,3	0,04	0,1	0,1

Najvyšší obrat knižničného fondu mali knižnice Karlova Ves (1,8) Dúbravka (1,4), Staromestská knižnica (1,3), Knižnica Ružinov (1,3) a najnižší Miestna knižnica Jarovce (0,04).

Priemerný obrat knižničného fondu všetkých verejných knižníc v roku 2008 bol 1,1.

Počet dokumentov získaných v roku 2008 kúpou pripadajúcich na jedného čitateľa v bratislavských verejných knižniciach

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
0,4	0,6	0,5	0,7	0,2	0,7	0,6	0,4	0,5

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
0,2	1,0	0,1	0,2	-	0,8	1,4	0,4	0,7

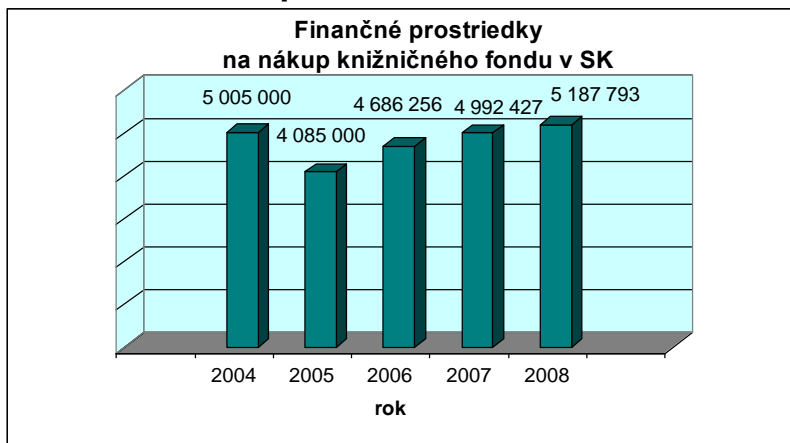
Najvyšší ročný prírastok na 1 čitateľa získaný kúpou mala Miestna knižnica Jarovce (1,4 dokumentov), najnižší Miestna knižnica Devín (0,1).

Priemerný ročný prírastok (kúpa i dar) na 1 registrovaného čitateľa predstavoval v bratislavských verejných knižniciach 0,7 dokumentu.

Priemerný ročný prírastok (kúpa i dar) na 1 obyvateľa Bratislavy predstavoval 0,06 dokumentu. Odporúčania IFLA hovoria o 0,25 vzázkoch na 1 obyvateľa.

¹ Počet obyvateľov Bratislavy podľa Štatistického úradu SR k 30. 6. 2008: 427 403

Finančné prostriedky v Sk určené na nákup knižničného fondu bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 – 2008

Graf za roky 2004 – 2008 znázorňuje pohyb v pridelovaní finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu – od posledného poklesu v roku 2005 sa do nákupu knižničného fondu investuje čoraz viac financií.

Finančné prostriedky v Sk určené na nákup knižničného fondu v roku 2008 v jednotlivých bratislavských verejných knižniciach

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
858 867	937 350	650 397	191 000	68 425	570 000	39 948	19 148	156 437

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
42 150	99 637	4 680	23 328	-	1 501 768	11 685	4 973	8 000

V porovnaní s rokom 2007 sa finančné prostriedky určené na nákup knižničného fondu v roku 2008:

- **zvýšili v 12 knižniciach:** Miestna knižnica Podunajské Biskupice (o 6 755,-Sk), Knižnica Bratislava - Nové Mesto (o 70 000,-Sk), Miestna knižnica Rača (o 11 228,-Sk), Miestna knižnica Vajnory (o 9 026,-Sk), Miestna knižnica Karlova Ves (o 2 563,-Sk), Miestna knižnica Dúbravka (o 1 150,- Sk), Miestna knižnica Lamač (o 70 917,-Sk), Miestna knižnica Devín (o 3 510,-Sk), Miestna knižnica Petržalka (o 218 388,-Sk), Miestna knižnica Jarovce (o 1 305,-Sk), Miestna knižnica Rusovce (o 2 973,-Sk) a Miestna knižnica Čunovo (o 3 000,-Sk),

- **znížili v 5 knižniciach:** Mestská knižnica (o 101 823,-Sk), Staromestská knižnica (o 64 420,-Sk), Knižnica Ružinov (o 6 603,-Sk), Miestna knižnica Vrakuňa (o 13 005,-Sk) a Miestna knižnica Devínska Nová Ves (o 14 472,-Sk).

Finančné prostriedky v Sk určené na nákup knižničného fondu v roku 2008 pripadajúce na 1 čitateľa v bratislavských verejných knižniciach

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
91,90	179,50	117,00	188,70	50,90	142,80	126,40	100,80	100,50

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
64,00	199,30	47,80	41,90	-	203,80	365,20	88,80	150,90

Z finančných prostriedkov 5 187 793,- Sk, ktoré boli v roku 2008 určené na nákup knižničného fondu vo verejných knižniciach, pripadalo **na 1 čitateľa priemerne 137,00 Sk** (v porovnaní s rokom 2007 o 9,20 Sk viac) a **na 1 obyvateľa 12,10 Sk** (o 0,40 Sk viac). **Odporúčania IFLA hovoria až o 35,-Sk na 1 obyvateľa.**

3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

Prehľad počtu výpožičiek bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 – 2008

Výpožičky v roku 2008

V roku 2008 pracovníci verejných knižníc v Bratislave zrealizovali **1 878 769 výpožičiek** (o 110 266 menej ako v roku 2007).

Najviac výpožičiek sa zrealizovalo v týchto knižniciach: Knižnica Ružinov (359 375), Staromestská knižnica (358 697), Miestna knižnica Petržalka (357 975), Mestská knižnica (333 974), a Knižnica Bratislava - Nové Mesto (181 602). Ďalšie knižnice registrovali výpožičky v rozmedzí od 65 048 (Miestna knižnica Dúbravka) po 425 (Miestna knižnica Jarovce).

Celkový počet výpožičiek tvorilo:

- **270 054** výpožičiek odbornej literatúry (14,4%) a **779 650** výpožičiek krásnej literatúry (41,5%) **pre dospelých**.
- **67 413** výpožičiek odbornej literatúry (3,6%) a **252 090** výpožičiek krásnej literatúry (13,4%) **pre deti**.
- **509 562** výpožičiek **periodík** (27,1%).

Z celkového počtu výpožičiek bolo **1 362 802 absenčných** (72,5%) a **515 967 prezenčných výpožičiek** (27,5%).

Prezenčné výpožičné služby neposkytujú, resp. neevidujú miestne knižnice v Rači, Jarovciach, Rusovciach a Čunove.

Výpožičky špeciálnych dokumentov v počte **57 004** tvorili 3,0% celkového počtu výpožičiek (špeciálne dokumenty požičiavala Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Miestna knižnica Podunajské Biskupice a Knižnica Bratislava - Nové Mesto). Požičalo sa 53 044 audiovizuálnych, 392 elektronických a 3 568 iných špeciálnych dokumentov.

Výpožičné služby v **sobotu** v rámci bratislavských verejných knižníc poskytovali:

- Mestská knižnica v letnej čítárni U červeného raka, Michalská 26 od 9:00 do 19:00 hod.
- Miestna knižnica Petržalka v pobočkách na Vavilovovej 24 a Vavilovovej 26 od 9:00 do 12:00 hod.

Výpožičné služby v **nedeľu** v rámci bratislavských verejných knižníc poskytovala:

- Mestská knižnica v letnej čítárni U červeného raka, Michalská 26 od 9:00 do 19:00 hod.

Medziknižničné výpožičné služby (MVS)

V roku 2008 verejné knižnice poskytlí spolu 2 MVS iným knižniciam. Z iných knižníc spolu využili 9 MVS.

Miestna knižnica Petržalka poskytla 2 MVS iným knižniciam, 5 MVS využila z iných knižníc a Miestna knižnica Devínska Nová Ves využila tiež z iných knižníc 4 MVS.

Poskytnuté evidované bibliografické a faktografické informácie

V roku 2008 poskytlí bratislavské verejné knižnice **23 584** evidovaných bibliografických a faktografických informácií. V porovnaní s minulým rokom je to o 9 069 poskytnutých informácií viac.

Počet poskytnutých bibliografických a faktografických informácií v rokoch 2004 – 2008

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Počet poskytnutých informácií	10 185	10 418	9 423	14 515	23 584

Staromestská knižnica v spolupráci s Miestnym úradom Bratislava – Staré Mesto pokračovala v realizácii projektu Pamäť Starého Mesta – sledovanie ohlasu na aktivity v mestskej časti Bratislava - Staré Mesto v dennej tlači a regionálnych periodikách.

Počet vypracovaných bibliografií a rešerši

Verejné knižnice v Bratislave vydali spolu 9 bibliografických letákov. Mestská knižnica vydala dva a Knižnica Bratislava - Nové Mesto sedem bibliografických letákov.

Počet študovní a čítární

Verejné knižnice v Bratislave majú spolu **56 študovní a čítární**, resp. čítarenských kútikov (v porovnaní s rokom 2007 o štyri čítarenské kútiky menej – so zrušením pobočky Miestnej knižnice Rača v Krasňanoch sa zrušilo 5 kútikov. Pribudol jeden čítarenský kútik v Miestnej knižnici Vrakuňa. V ostatných knižniciach sa počet čítární, študovní a čítarenských kútikov nezmenil).

Čitatelia a návštevníci verejných knižníc v Bratislave majú v študovniach, čítárňach a čítarenských kútikoch k dispozícii **899 miest na sedenie**. Najviac miest má Mestská knižnica (299), najmenej Miestna knižnica Devín (4).

Celková plocha knižníc, priestory pre čitateľov

Celková plocha knižníc predstavuje **13 379,18 m²** (o 80 m² menej ako v roku 2007), z toho 8 683,16 m² bolo určených pre čitateľov (o 70 m² menej), čo predstavuje 64,9% celkovej plochy knižníc. (Menšiu plochu knižnice aj priestorov pre čitateľov vykazuje Miestna knižnica Rača).

Počet prevádzkových hodín pre verejnosť za týždeň

Bratislavské verejné knižnice poskytujú služby verejnosti v celkovom počte 445,50 prevádzkových hodín za týždeň. Najdlhšie prevádzkové hodiny v týždni majú Mestská knižnica (55) a Knižnica Ružinov (50), najkratšie Miestna knižnica Devín, Rusovce a Čunovo (6).

Prepočty

Počet výpožičiek v roku 2008 pripadajúcich na 1 čitateľa v bratislavských verejných knižniciach

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
35,7	68,7	64,6	37,9	47,2	45,5	32,4	32,0	40,8

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
98,7	35,3	11,6	35,7	-	48,6	13,3	13,8	11,3

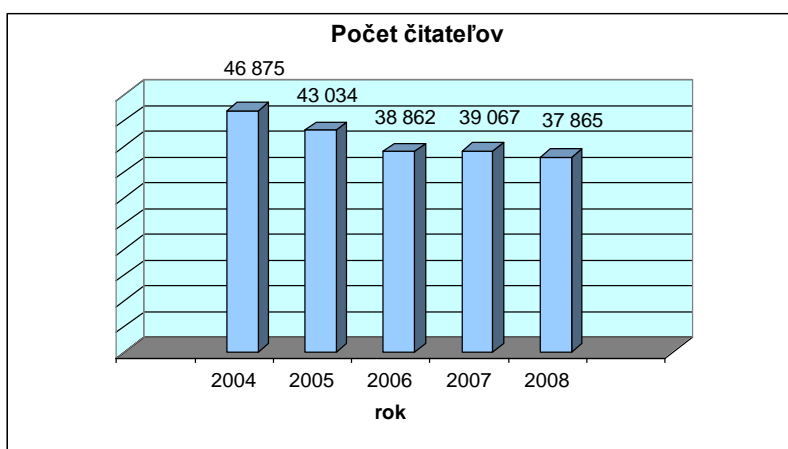
V roku 2008 mala najviac výpožičiek na 1 čitateľa Miestna knižnica Dúbravka (99,7), za ňou sa umiestnila Staromestská knižnica (68,7) a Knižnica Ružinov (64,6). Najmenej výpožičiek na 1 čitateľa pripadalo v Miestnej knižnici Čunovo (11,3).

Na 1 čitateľa bratislavských verejných knižníc pripadalo priemerne 49,6 výpožičiek (o 1,3 výpožičky menej ako v roku 2007).

Na 1 obyvateľa Bratislavy pripadalo 4,4 výpožičiek (o 0,3 menej ako v roku 2007).

4. ČITATELIA

Prehľad počtu čitateľov bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 – 2008

Čitatelia v roku 2008

V roku 2008 bolo v bratislavských verejných knižniciach zaregistrovaných **37 865 čitateľov** (o 1 202 menej ako v rovnakom období minulého roku), z nich bolo **10 098 detí do 15 rokov (26,7%)** - o 337 menej ako v rovnakom období minulého roku.

Počet čitateľov stúpol v týchto knižniciach:

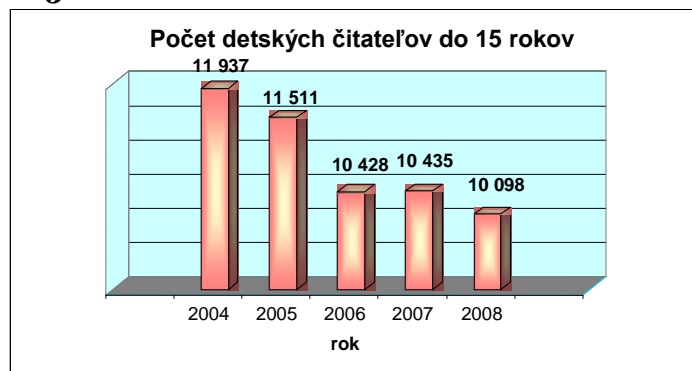
- Knižnica Ružinov (+95), Miestna knižnica Podunajské Biskupice (+24), Miestna knižnica Dúbravka (+2), Miestna knižnica Devínska Nová Ves (+43), Miestna knižnica Jarovce (+3), Miestna knižnica Čunovo (+10).

Počet čitateľov klesol v týchto knižniciach:

- Mestská knižnica (-317), Staromestská knižnica (-126), Miestna knižnica Vrakuňa (-51), Knižnica Bratislava – Nové Mesto (-227), Miestna knižnica Rača (-256), Miestna knižnica Vajnory (-35), Miestna knižnica Karlova Ves (-60), Miestna

knižnica Lamač (-60), Miestna knižnica Devín (-81), Miestna knižnica Petržalka (-138), Miestna knižnica Rusovce (-28).

Detskí čitatelia do 15 rokov

Percento detí do 15 rokov z celkového počtu registrovaných čitateľov v bratislavských verejných knižniciach v roku 2008

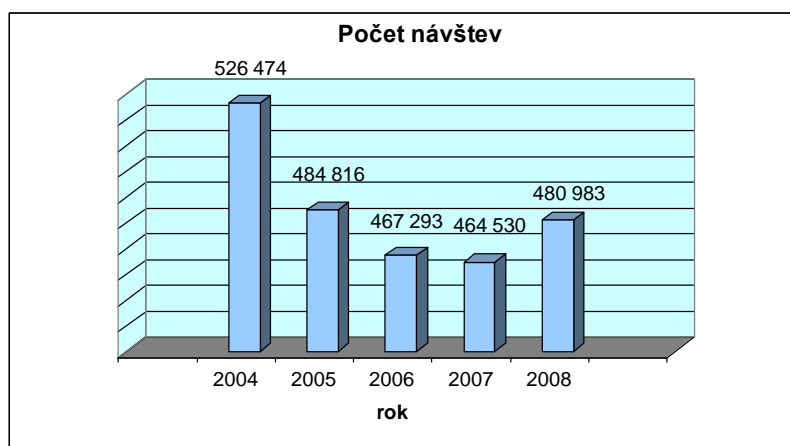
Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
10,3%	33,2%	27,0%	33,0%	45,4%	26,4%	34,8%	46,3%	46,9%

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
33,1%	31,8%	46,9%	35,7%	-	31,0%	18,8%	64,3%	54,7%

Najvyššie percento detí do 15 rokov v roku 2008 registrovala Miestna knižnica Rusovce (64,3%), najnižšie Mestská knižnica (10,3%).

Návštevnosť knižníc

Prehľad počtu návštev bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 - 2008

Graf od roku 2005 znázorňuje priebežný pokles návštevnosti knižníc. V roku 2008 počet návštev stúpol, na vzostup má však vplyv nové vykazovanie počtu návštev, keď sa k návštevníkom knižnice začali pripočítavať aj návštevníci podujatí organizovaných v knižniciach.

V roku 2008 do knižníc teda zavítalo **480 983 návštevníkov** (z nich 46 527 navštívilo podujatia knižníc). V porovnaní s rokom 2007 sa počet návštev knižnice zvýšil o 16 453. Ak by sme návštevnosť podujatí do úvahy nebrali, v porovnaní s rokom 2007 by bol počet návštevníkov knižníc o 30 074 nižší.

Prepočty

Počet návštev v roku 2008 pripadajúcich na 1 čitateľa bratislavskej verejnej knižnice

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
13,2	14,1	11,0	8,4	20,3	10,4	8,0	8,7	12,3

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
24,3	7,8	1,5	20,2	-	12,2	7,0	6,1	6,0

Najvyššiu návštevnosť na 1 čitateľa vykazuje Miestna knižnica Dúbravka (24,3 návštev). Za ňou sa v návštevnosti umiestnila Miestna knižnica Podunajské Biskupice (20,3) a Miestna knižnica Devínska Nová Ves (20,2). Najnižšia návštevnosť na 1 čitateľa pripadá v Miestnej knižnici Devín (1,5).

Na 1 čitateľa bratislavských verejných knižníc pripadalo priemerne 12,7 návštev, čo je vďaka návštevnosti podujatí o 0,8 návštev viac ako v roku 2007.

Počet výpožičiek v roku 2008 pripadajúcich na 1 návštevníka bratislavskej verejnej knižnice

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
3,0	4,9	5,9	4,5	2,3	4,4	4,1	3,7	3,3

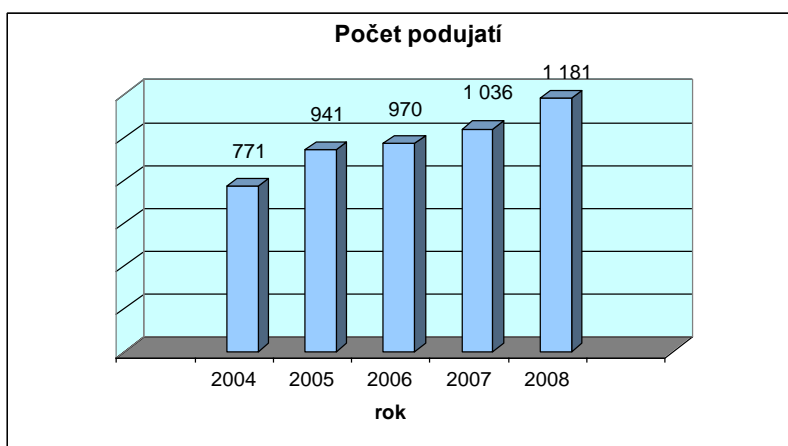
MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
4,1	4,5	7,5	1,8	-	4,0	1,9	2,3	1,9

Najviac výpožičiek na 1 návštevníka pripadalo v Miestnej knižnici Devín (7,5) a v Knižnici Ružinov (5,9). Najmenej výpožičiek na 1 návštevníka pripadalo v miestnych knižniciach Jarovce a Čunovo (1,9).

Na 1 návštevníka bratislavských verejných knižníc pripadalo priemerne 3,9 výpožičiek, čo je o 0,4 menej ako v roku 2007.

5. ĎALŠIE ČINNOSTI (PODUJATIA)

Prehľad počtu podujatí zorganizovaných v bratislavských verejných knižniciach v rokoch 2004 – 2008

Podujatia 2008

Bratislavské verejné knižnice v roku 2008 pripravili pre svojich čitateľov i verejnosť **1 181 vzdelávacích a kultúrnych podujatí** (o 145 viac ako v roku 2007), z nich bolo 409 venovaných informačnej výchove (o 128 viac ako v roku 2007). Podujatia navštívilo **46 527 návštevníkov** (o 4 277 viac ako v roku 2007).

Knižnice organizovali podujatia s voľným – bezplatným - vstupom pre vlastných čitateľov i celú verejnosť. Prevládali v nich prezentácie nových kníh, besedy, literárne podujatia, koncerty, informačné výchovy a exkurzie, literárno – hudobné pásma, súťaže, slávnostné zápisy, rozprávkové popoludnia a pod. Najviac podujatí sa organizovalo v mestských knižniciach a v Mestskej knižnici.

V roku 2008 sa realizovali dve spoločné podujatia Mestskej knižnice a bratislavských verejných knižníc:

- **2. ročník Jarného maratónu s knihou** sa realizoval v Mestskej knižnici, Staromestskej knižnici, Knižnici Ružinov, Knižnici Bratislava – Nové Mesto a v Miestnej knižnici Petržalka počas Týždňa slovenských knižníc. Bol venovaný 180. výročiu narodenia pedagóga, spisovateľa, folkloristu, zberateľa a vydavateľa ľudových rozprávok Pavlovi Dobšinskému. Od pondelka 10. 3. do piatku 14. 3. 2008 sa postupne každý deň v inej knižnici čítala deťom jeho rozprávka Traja zhavranení bratia. Interaktívne čítanie deťom predviedli a do hry ich zapojili členovia Divadla Ludus. 2. ročník Jarného maratónu bol zároveň venovaný Dňu ľudovej rozprávky, za ktorý bol vyhlásený 16. marec 2008 na základe knihovníckej ankety, ktorá prebiehala v rámci kampane Slovensko Dobšinskému.
- **Bratislavská burza kníh 26. 4. – 2. 5. 2008:** spoločná charitatívna akcia (predaj vyradených kníh) Mestskej knižnice, Staromestskej knižnice, Knižnice Ružinov, Knižnice Bratislava – Nové Mesto a Miestnej knižnice Petržalka. Na burzu prispela knihami po prvýkrát aj Ústredná knižnica Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Vyradené knihy z knižníc sa predávali v cene 1 ks/10,-Sk. Výťažok z predaja v hodnote 73 180,-Sk sa použil na nákup zvukových kníh pre čitateľov Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých Mestskej knižnice v Bratislave.

Výber zaujímavých podujatí

Regionálna knižnica

Mestská knižnica zrealizovala 167 bezplatných podujatí, z nich medzi najobľúbenejšie patrili úspešné projekty pre deti podporené Ministerstvom kultúry SR:

Čítanie pre najmenších 2008 - hlavným cieľom projektu bolo oslovenie najmladšej generácie detských čitateľov, budovanie vzťahu detí ku knihe a čítaniu formou interaktívneho a dramatizovaného čítania. Uskutočnilo sa 22 podujatí, na ktorých predviedli interaktívne čítanie bratislavskí herci a študenti herectva. Podujatí sa zúčastnilo spolu 677 detí prevažne predškolského veku.

Čítajme spolu 2008 - projekt sa zamerával na integrovanie zrakovo znevýhodnených detí medzi zdravé deti. Úsek odbornej literatúry a Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých uskutočnili štyri podujatia tohto programu – Pipi Dlhá Pančucha a jej kamaráti (interaktívne integrované čítanie), My vám - vy nám (prehliadka umeleckej tvorby), Zvuky cez ruky (integrované literárno-hudobné podujatie), Čary starej Bratislavy (beseda o histórii Bratislavy). Zúčastnili sa ich žiaci Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Bratislave.

Z ďalších podujatí si pozornosť verejnosti vyslúžil Maratón autorského čítania, ktorý sa konal pri príležitosti Svetového dňa poviedky 12. februára. Zaujímavé boli autorské čítania a besedy so známymi osobnosťami slovenskej spisovateľskej obce – s Vierou Švenkovou, Ľubom Dobrovodom, Gabrielou Futovou, Romanom Bratom, s členkami klubu Femina - Paulou Sabolovou, Janou Šimulčíkovou, Dagmar Wagnerovou a ďalšími. Koncerty folkovej

a bluesovej hudby v letnej čítárni U červeného raka vhodne dopĺňali priebeh literárneho a hudobného kultúrneho leta v priekope pod Michalským mostom.

Knižnica všetky podujatia zverejňuje aj archivuje na www.mestskakniznica.sk v sekcii Podujatia.

Mestské knižnice

Staromestská knižnica v roku 2008 uskutočnila 180 kultúrno-vzdelávacích podujatí, z toho 29 besied a 14 výstav a výstaviiek výtvarných prác, 66 hodín informačných príprav pre deti a mládež, 43 exkurzií, 15 slávnostných zápisov, 10 súťaží a kvízov, 2 posedenia s knihou a 1 koncert. Účasť na podujatiach predstavovala 7 144 návštevníkov, z toho informačnej výchovy detí a mládeže do 15 rokov sa zúčastnilo 1 170 detí.

Knižnica zorganizovala súťaž v prednese poézie pre prvé ročníky ZŠ na Dubovej a Mudroňovej a pre študentov prvých ročníkov SPŠE. Pre deti ZŠ na Kuliškovej sa konalo bábkové predstavenie divadla na Rázcestí z Banskej Bystrice „(Ne)poslušné macíky“ o strastiach a radoostiach pri výchove detí, spojené s tvorivými dielňami.

Z podujatí pre deti vynikli súťaže Čítame s Osmijankom, pridaj sa aj ty! a Čítam, čítaš, čítame, súťaž v prednese poézie. V rámci úspešného projektu Deti čítajú deťom pre deti Špeciálnej základnej školy pre telesne postihnutých zorganizovali v spolupráci so ZŠ na Dubovej 3 stretnutia telesne znevýhodnených detí so zdravými deťmi.

V Týždni slovenských knižníc pripravila 21 podujatí pre 526 návštevníkov. K výročiu narodenia Pavla Dobšinského sa v pobočke na Záhrebskej 8 konala beseda spojená s čítaním rozprávky „Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas“ a v spolupráci s Goetheho inštitútom v nemeckom jazyku čítali žiaci 6. a 7. ročníkov ZŠ Hlboká a Dubová v MKC na Gaštanovej rozprávku „O dvanástich mesiačikoch“.

Počas kultúrneho leta zrealizovala knižnica v letnej čítárni Medická záhrada tri podujatia: v rámci cyklu Rozprávanie o Bratislave besedu s prof. Táňou Štefanovičovou „Vydrica ako ju nepoznáme“, koncert folkovej skupiny Rolničky a pre deti ZŠ Grösslingova besedu so spisovateľom Romanom Bratom „Môj anjel sa vie biť“ doplnenú dramatizáciou jednej kapitoly z knihy.

Knižnica zverejňuje aj archivuje svoje podujatia na www.starlib.sk.

Knižnica Ružinov uskutočnila 150 podujatí, z toho 20 pre dospelých a 119 pre deti. Rok 2008 sa v tejto knižnici niesol v znamení pokračovania projektov určených detskému čitateľovi: Hlasné čítanie a Čítam, čítaš, čítame. Osobitnú pozornosť venovala celoknižničným podujatiam:

- Cyklus počítačovej gramotnosti pre seniorov – začiatočníci
- Cyklus počítačovej gramotnosti pre seniorov – mierne pokročilí
- Noc v knižnici s Andersenom – Pátrame po Dobšinskom - detektívna noc
- 1. ročník cyklu Míľniky histórie našej Bratislavy
- Výstava ručných prác s JDS v Cultuse
- Koncert Dušana Grúňa a Olgy Szabovej v Mesiaci úcty starším
- Krst knihy A. Lachoviča „Na hrane snov“ a J. Mifkoviča „Záhorie, vďaka ti“
- Hovory D a Žijú medzi nami
- Vlastivedná súťaž seniorov v spolupráci s JDS.

Všetky podujatia knižnice sú zverejňované a archivované na www.kniznica-ruzinov.biz.

Knižnica Bratislava Nové Mesto pripravila 132 podujatí zameraných na zvýšenie záujmu o čítanie a návštevu knižnice. Prevládali prezentácie kníh, literárne a vedomostné súťaže, podujatia venované významným výročiam slovenských osobností. Knižnica sa po prvýkrát zaregistrovala medzi nocujúce knižnice v rámci známeho dobrodružného podujatia Noc s Andersenom.

Knižnica zverejňuje všetky svoje podujatia aj fotogalériu z nich na www.kbnm.sk.

Miestna knižnica Petržalka zorganizovala 273 podujatí, pričom najväčšiu pozornosť venovala celoknižničným podujatiam:

- Život našimi očami – novinári pre tretie tisícročie
- 19. ročník autorskej literárnej súťaže Petržalské súzvuky Ferka Urbánka
- Burza kníh na dňoch Petržalky
- Autorské besedy s Petrom Jurigom, Táňou Keleovou Vasilkovou a Kamilou Kay Strelka Kankovou
- Kreatívny kurz písania v dvoch cykloch s Danielom Hevierom
- Slovenský čitateľský maratón (linka detskej istoty Unicef) - Petržalka sa umiestnila na 2. mieste v rámci Slovenska
- Mikuláš v knižnici

Všetky svoje podujatia knižnica zverejňuje aj archivuje na www.kniznicapetrzalka.sk.

Obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami

Obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami realizovali informačné výchovy, literárne súťaže a besedy pre deti i dospelých.

Miestna knižnica Podunajské Biskupice okrem množstva podujatí pre žiakov základných a stredných škôl pripravila hodiny informačnej výchovy a gitarový koncert Aladára Kovácsa, v Miestnej knižnici Rača deti súťažili o Najlepšího čitateľa, Miestna knižnica Vajnory zrealizovala burzu starších kníh, v Miestnej knižnici Lamač besedovali s Petrou Nagyovou – Džerengovou. V Miestnej knižnici Devínska Nová Ves sa počas celého roka realizovali podujatia pre žiakov materských a základných škôl, pokračovali projekty Región, v ktorom žijem (v rámci neho sa konal napr. projekt Kúzelná rozprávka pre deti materských škôl aj vyhodnotenie súťaže Príroda okolo nás), Stretnutie v študovni a literárna súťaž Moja prázdninová kniha. V Miestnej knižnici Karlova Ves pripravili literárne súťaže pre deti, hodiny informačnej výchovy, besedy so známymi osobnosťami žijúcimi alebo pracujúcimi v Karlovej Vsi.

Obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami

Miestna knižnica Devín pripravila podujatie pre deti predškolského veku s názvom Z rozprávky do rozprávky, v Miestnej knižnici Jarovce besedovali deti z materských škôl o knižkách.

Metodické návštevy a konzultácie

Mestská knižnica v zmysle svojej metodickej funkcie realizovala jednu metodickú návštevu. Knižniciam poskytla 21 metodických konzultácií týkajúcich sa štatistického vykazovania činnosti a spoločnej činnosti.

Odborné kurzy, porady a semináre

V knižniciach sa zrealizovalo 78 porád, odborných kurzov, seminárov a školení pre vlastných zamestnancov i pre zamestnancov iných knižníc.

Edičná činnosť

Knižnice spolu vydali 27 odborných knižničných materiálov.

6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Prehľad počtu osobných počítačov v bratislavských verejných knižniciach v rokoch 2004 – 2008

Graf počtu osobných počítačov za roky 2004 - 2008 znázorňuje dôrazný prístup bratislavských verejných knižníc k moderným informačným technológiám.

Z osemnástich knižníc v roku 2008 poskytuje internetové služby pre verejnosť 9 knižníc, webovú prezentáciu má 14 knižníc a on-line katalóg na internete sprístupňuje 7 knižníc.

Počítače v roku 2008

V roku 2008 vlastnili bratislavské verejné knižnice **14 serverov** (o jeden menej ako v roku 2007) a **199 osobných počítačov** (pribudlo 12 počítačov), z ktorých bolo 187 pripojených na internet (94,0%). Používateľom bolo prístupných 75 počítačov (o 12 viac ako v roku 2007), z toho 61 s pripojením na internet (o 16 viac ako v roku 2007).

Internetové služby

V roku 2008 poskytovalo internetové služby verejnosti **9 verejných knižníc na 61 počítačoch (Personal Computer - PC)**: Mestská knižnica na 24 PC, Staromestská knižnica na 10 PC, Knižnica Ružinov na 10 PC, Miestna knižnica Podunajské Biskupice na 3 PC, Knižnica Bratislava - Nové Mesto na 7 PC, Miestna knižnica Rača na 1 PC, Miestna knižnica Karlova Ves na 3 PC, Miestna knižnica Lamač na 2 PC a Miestna knižnica Petržalka na 1 PC.

Internetové služby v bratislavských verejných knižniciach využilo spolu **25 997 používateľov** (o 6 684 viac ako v roku 2007): internet v Mestskej knižnici využilo 19 087 používateľov, v Staromestskej knižnici 1437 používateľov, v Knižnici Ružinov 2 162, v Miestnej knižnici Podunajské Biskupice 1 740, v Knižnici Bratislava - Nové Mesto 244, v Miestnej knižnici Rača 10, v Miestnej knižnici Karlova Ves 492, v Miestnej knižnici Lamač 681 a v Miestnej knižnici Petržalka 144 používateľov.

Webové stránky

Webovú stránku s prezentáciou činnosti svojej knižnice má **14** bratislavských verejných knižníc (78%).

V porovnaní s rokom 2007, keď prezentáciu na webovej stránke malo len 9 knižníc, sa situácia zlepšila. Viacero zriaďovateľov vyčlenilo pre svoju knižnicu miesto na stránkach svojej mestskej časti. Bez adekvátnej webovej prezentácie zostali v roku 2008 len štyri knižnice (Miestna knižnica Rača, Miestna knižnica Devín, Miestna knižnica Záhorská Bystrica, Miestna knižnica Jarovce – má na stránke www.jarovce.sk zverejnený on-line katalóg, ale bez akejkoľvek informácie o knižnici).

Vlastné webové stránky s podrobnými údajmi o svojej knižnici má:

- **Mestská knižnica v Bratislave:** www.mestskakniznica.sk (v celoslovenskej súťaži o najlepšiu knižničnú webovú stránku TopWebLib za rok 2007 získala webová stránka Mestskej knižnice Čestné uznanie za trvale kvalitné webové sídlo).
- **Staromestská knižnica:** www.starlib.sk (v celoslovenskej súťaži o najlepšiu knižničnú webovú stránku TopWebLib za rok 2007 získala webová stránka Staromestskej knižnice Čestné uznanie za trvale kvalitné webové sídlo).
- **Knižnica Ružinov:** www.kniznica-ruzinov.biz
- **Knižnica Bratislava - Nové Mesto:** www.kbnm.sk
- **Miestna knižnica Petržalka:** www.kniznicapetrzalka.sk

Webové stránky v rámci webovej prezentácie svojho zriaďovateľa má:

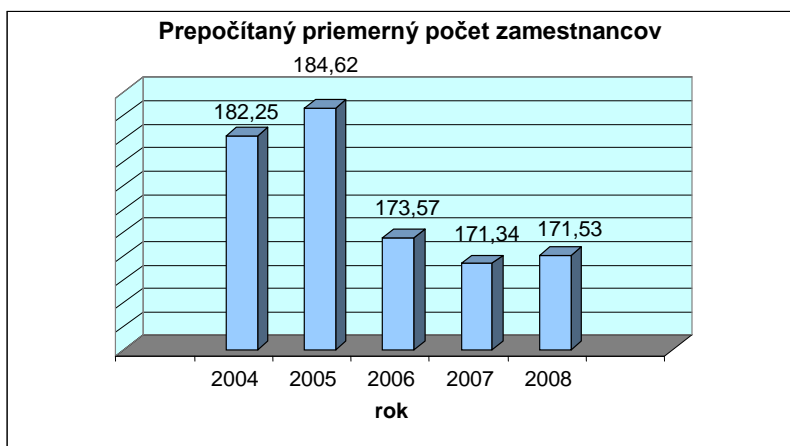
- **Miestna knižnica Vrakuňa:** www.vrakuna.sk
- **Miestna knižnica Podunajské Biskupice:** www.biskupice.sk
- **Miestna knižnica Vajnory:** www.vajnory.sk
- **Miestna knižnica Karlova Ves:** www.karlovaves.sk
- **Miestna knižnica Dúbravka:** www.dkubravka.sk
- **Miestna knižnica Lamač:** www.lamac.sk
- **Miestna knižnica Devínska Nová Ves:** www.devinskanovaves.sk
- **Miestna knižnica Rusovce:** www.rusovce.sk
- **Miestna knižnica Čunovo:** www.cunovo.sk

V roku 2008 navštívilo webové stránky knižníc **107 039 návštevníkov** (o 40 857 viac ako v roku 2007). Medzi najnavštevovanejšie stránky patrili stránky Mestskej knižnice v Bratislave (58 052 návštev) a Staromestskej knižnice (20 208 návštev).

On-line katalóg na internete má sedem knižníc – Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Miestna knižnica Podunajské Biskupice, Miestna knižnica Karlova Ves, Miestna knižnica Petržalka a Miestna knižnica Jarovce.

7. ZAMESTNANCI A HOSPODÁRENIE

Prehľad prepočítaného priemerného počtu zamestnancov v bratislavských verejných knižniciach v rokoch 2004 – 2008

Graf od roku 2005 znázorňuje pokles počtu zamestnancov verejných knižníc, aj jeho následné postupné ustáľovanie v jednej rovine.

Zamestnanci v roku 2008

V roku 2008 v bratislavských verejných knižniciach pracovalo **171,53 zamestnancov** (prepočítaný stav), z nich bolo 157,33 žien (91,7% všetkých zamestnancov) a 14,20 mužov (8,3%). V porovnaní s rokom 2007 sa celkový počet zamestnancov v knižniciach zvýšil o 0,19.

Knihovnícke činnosti vykonávalo 134,32 zamestnancov, z toho 126,32 žien.

Zo zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti bolo:

- **19,50 zamestnancov s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním** (14,5% zamestnancov vykonávajúcich knihovnícku činnosť), z toho 17,50 žien
- **80,50 zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním** (59,9% zamestnancov vykonávajúcich knihovnícku činnosť), z toho 79,50 žien
- **15,50 zamestnancov s iným vysokoškolským vzdelaním** (11,5% zamestnancov vykonávajúcich knihovnícku činnosť), z toho 12,50 žien.

Hospodárenie

V roku 2008 predstavovali výnosy/príjmy bratislavských verejných knižníc finančnú čiastku **77 017 591,- Sk** (o 7 076 286,-Sk viac ako v roku 2007).

Knižnice získali **od zriaďovateľov** (z rozpočtu obce) **70 639 000Sk**, čo je o 5 771 080,-Sk viac ako v roku 2007.

Vlastné **tržby** knižníc predstavovali **4 803 505,-Sk** (o 54 010,-Sk menej ako v roku 2007), z nich 3 347 787,- Sk tvorili poplatky za knižničné činnosti (zápisné, pokuty, xerox a pod.)

Zápisné poplatky v bratislavských verejných knižniciach

Regionálna knižnica

Mestská knižnica má bezplatný zápis pre deti do 15 rokov, zrakovo znevýhodnených, zdravotne ťažko postihnutých a poberateľov dávok v hmotnej núdzi.

Poplatky ďalších kategórií:	dospelí	90,-Sk
	študenti	70,-Sk
	starobní dôchodcovia	50,-Sk
	právnické osoby	200,-Sk.

Mestské knižnice

V mestských knižniciach sa poplatky za registráciu čitateľa pohybovali vo výške:

deti do 15 rokov	30 – 60 Sk
dospelí	80 – 120 Sk
ostatní (študenti, dôchodcovia, ZŤP)	50 – 80 Sk.

Obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami

Z obecných knižníc s profesionálnymi zamestnancami bezplatne registruje deti do 15 rokov Miestna knižnica Karlova Ves.

Poplatky v ostatných knižniciach:	deti do 15 rokov	20 – 50 Sk
	dospelí	50 – 100 Sk
	dôchodcovia	40 - 60 Sk.

Obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami

V obecných knižniciach s neprofesionálnymi zamestnancami sa poplatky za registráciu pohybovali vo výške:

deti do 15 rokov	10 – 20 Sk
dospelí	20 – 40 Sk.

Iné výnosy a náklady na hlavnú činnosť

Prostredníctvom **grantov a darov** získali knižnice **1 574 486,- Sk** (o 1 362 616,-Sk viac ako v roku 2007), z toho zo štátneho rozpočtu pochádzalo 500 000,- Sk. Žiadosti o grant Ministerstva kultúry SR úspešne zavýšili 4 knižnice:

- Mestská knižnica získala 120 000,-Sk na projekty Multifunkčné centrum, Čítanie pre najmenších a Čítajme spolu.
- Staromestská knižnica získala 270 000,-Sk na nákup kníh a technického vybavenia.
- Knižnica Bratislava – Nové Mesto získala 20 000,- Sk na nákup kníh,
- Miestna knižnica Petržalka získala 90 000,-Sk na nákup kníh.

Náklady na hlavnú činnosť predstavovali **76 468 328,-Sk** (o 7 601 111,-Sk viac ako v roku 2007).

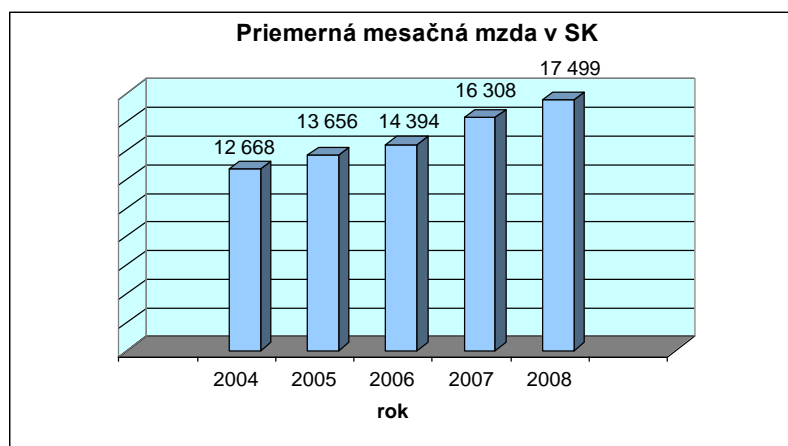
Mzdové náklady v roku 2008

Náklady na **mzdy zamestnancov** tvorili **36 123 807,-Sk** (o 2 592 372,- Sk viac ako v roku 2007), z toho náklady na mzdy pre ženy predstavovali **32 578 266,-Sk**.

Priemerná mesačná mzda zamestnanca bratislavských verejných knižníc sa v roku 2008 pohybovala vo výške **17 499,-Sk**. V porovnaní s rokom 2007 sa priemerná mzda zvýšila o 1 191,-Sk. Napriek tomu naďalej zaostáva za priemernou mesačnou mzdou v hospodárstve SR, ktorá podľa Štatistického úradu SR v roku 2008 predstavovala 21 782,-Sk.

Priemerná mesačná mzda **žien dosiahla výšku 17 256,- Sk** (vyššia o 1 192,-Sk ako v roku 2007), priemerná mesačná mzda **mužov dosiahla výšku 20 807,-Sk** (vyššia o 1 541,-Sk ako v roku 2007).

Prehľad priemernej mesačnej mzdy zamestnancov bratislavských verejných knižníc v rokoch 2004 – 2008

Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky knižníc dosiahli výšku **3 708 663,- Sk**.

Z nich sa použilo:

- **na výstavbu a rekonštrukciu** 2 439 433,-Sk: v Staromestskej knižnici 381 000,-Sk, v Miestnej knižnici Podunajské Biskupice 1 137 201,-Sk a v Knižnici Bratislava – Nové Mesto 921 232,-Sk,
- **na automatizáciu** v Mestskej knižnici 381 000,-Sk,
- **na ostatné kapitálové výdavky**: v Mestskej knižnici 79 000,-Sk, v Staromestskej knižnici 168 000,-Sk, v Knižnici Ružinov 267 000,-Sk, v Miestnej knižnici Vrakuňa 66 000,-Sk, v Knižnici Bratislava – Nové Mesto 49 500,-Sk a v Miestnej knižnici Petržalka 258 730,-Sk.

SLOVO NA ZÁVER

Vo verejných knižniciach v Bratislave sa v roku 2008 odvídal kus kvalitnej práce v oblasti vzdelávania, čítania, kultúrneho vyžitia verejnosti aj v oblasti poskytovania verejného prístupu k informáciám prostredníctvom internetu.

Napriek tomu - alebo práve kvôli tomu - potrebujú naše knižnice pevnejšiu a istejšiu podporu svojich zriaďovateľov, aby v období, keď Európska únia považuje celoživotné vzdelávanie a slobodný prístup k informáciám za prvoradý záujem všetkých členských krajín, dokázali poskytovať služby aspoň približujúce sa k úrovni vyspelých štátov. Neustály boj o financie je vyčerpávajúci nielen pre zamestnancov, ale aj pre samotných návštevníkov knižníc. A to sa ešte neprejavil naplno účinkom tzv. finančnej krízy, ktorá sa v čase písania tejto ročenky stáva čoraz populárnejšou... Nesie so sebou známky krátenia rozpočtov knižníc, či úsporu financií na miestach, ktoré môžu narušiť služby knižníc a znechutiť čitateľov, ktorí napriek všetkému a všetkým do knižníc vytrvalo chodia.

Ako v takom prípade budovať vzdelanostnú spoločnosť, ako držať krok s aktuálnymi nárokmi novej doby a novej generácie detí a mládeže v nej?

Lepšie ohodnotenie statusu knihovníka, spolu s výraznejším finančným ohodnotením jeho práce zo zákona, kvalifikovaný personál knižníc dobre orientujúci sa v elektronických informáciách, na internete, majúci jazykové znalosti, dostatok finančných prostriedkov na činnosť knižníc vrátane nákupu nových dokumentov, prípadné efektívne zreorganizovanie knižničnej siete, by mohlo nasmerovať naše knižnice k pokusu stať sa inštitúciami hodnými poskytovania služieb v modernej európskej krajine.

Zostavovateľka

**Zoznam názvov verejných knižníc v Bratislave,
ich štatutárnych zástupcov
a zostavovateľov Ročného výkazu o knižnici za rok 2008
KULT (MK SR) 10 – 01**

Mestská knižnica v Bratislave

Štatutárny zástupca: Juraj Šebesta, PhD.
Zostavovateľ výkazu: Eva Šulajová

Staromestská knižnica

Štatutárny zástupca: PhDr. Judita Kopáčiková
Zostavovateľ výkazu: Zdenka Vysloužilová

Knižnica Ružinov

Štatutárny zástupca: PhDr. Darina Horáková
Zostavovateľ výkazu: Eva Györgyová

Mestská časť Bratislava – Podunajské Biskupice, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: PhDr. Alžbeta Ožvaldová
Zostavovateľ výkazu: Helena Mayerová

Mestská časť Bratislava – Vrakuňa, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Mgr. Ladislav Fatura
Zostavovateľ výkazu: Alena Stanová

Knižnica Bratislava – Nové Mesto

Štatutárny zástupca: PhDr. Irena Galátová
Zostavovateľ výkazu: Jana Vozníková

Mestská časť Bratislava - Rača, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Doc. MUDr. Ján Zvonár, CSc.
Zostavovateľ výkazu: Ľudmila Cibirová

Mestská časť Bratislava -Vajnory, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Ing. Ján Mrva
Zostavovateľ výkazu: Elena Popelková

Dom kultúry Dúbravka – Odbor knižnično – informačných služieb (OKIS)

Štatutárny zástupca: Mgr. Henrieta Dóšová
Zostavovateľ výkazu: Katarína Suroviaková

Miestna knižnica Karlova Ves

Štatutárny zástupca: Ing. Iveta Hanulíková
Zostavovateľ výkazu: Anna Labárová

Mestská časť Bratislava – Lamač, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Mgr. Oľga Keltošová
Zostavovateľ výkazu: Milada Janžová

Istra Centrum, Miestna knižnica Devínska Nová Ves

Štatutárny zástupca: PhDr. Katarína Bergerová
Zostavovateľ výkazu: Katarína Bôbiková

Mestská časť Bratislava – Devín, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Ing. Ľubica Kolková

Zostavovateľ výkazu: Pavla Rumanovská

Mestská časť Bratislava – Záhorská Bystrica, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Vladimír Kubovič

Zostavovateľ výkazu: Alena Marošová

Miestna knižnica Petržalka

Štatutárny zástupca: Ing. Ernest Huska

Zostavovateľ výkazu: Jana Tóthová

Mestská časť Bratislava – Jarovce, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Ing. Pavel Škodler

Zostavovateľ výkazu: Terézia Wolfová

Mestská časť Bratislava – Rusovce, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Dušan Antoš

Zostavovateľ výkazu: Ľudmila Kršková

Miestny úrad Bratislava – Čunovo, Miestna knižnica

Štatutárny zástupca: Gabriela Ferencáková

Zostavovateľ výkazu: Elena Klučková

Názov: **Prehľad činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2008**
Zostavovateľ: Mgr. Eva Šulajová
Zodp. red.: Mgr. Marta Marková
Zodp. prac.: Juraj Šebesta, PhD.
Vydavateľ: Mestská knižnica v Bratislave, Klariská 16, 814 79 Bratislava 1
Rok vydania: 2009
Náklad: 50 ex.

Materiál pre vnútornú potrebu knižníc